

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 17. Cælestia lumina natalem B. Virginis diem celebriorem in natali
eius domo faciunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

si, quasi in statione pernoctabant, sub dio esse cogerentur: neque votiua dona iniurijs temporum exposita interirent: circa facellum satis amplas porticus extruunt, vel aduenarum, vel donorum receptacula. Ara quoque facello extrinsecus adstructa: vt aduenæ facelli angustijs exclusi operantem inibi sacris sacerdotem prospectare possent. His adiecta ferunt tecta, vbi sacerdotes, custodes, ministri sacrosanctæ cellæ habitarent. In parietibus por-

Hier. Ang.

Cælestia lumina natalem B. Virginis diem celebriorem in natali eius domo faciunt. Cap. XVII.

INterim mira dictu, visuque res diuinitus oblata mortalibus ostendit, quo potissimum tempore cordi foret Deiparæ Virgini, natalem domum suam eximio cultu celebrari. Paulus erat quidam homo solitarius, abstinentiæ & sanctimoniæ miraculo venerabilis: cui à sylua vbi, inde vsque à primo sacrae Domus in Italiam aduentu habitabat, cognomen fuit. Is igitur post sanctæ Domus à sylua migrationem, sibi quoque migrandum ratus, in proximo nemore, opportuno loco struxerat casam: vnde sacrosancta Aedes, & conspiceretur facile, & adiretur. Eâ quippe veteri instituto adibat quotidie adoraturus Deum cum eius matre, *in loco vbi steterant pedes eius*. Paulus ergo intra tugurium, in sacrosancti facelli, velut in B. Mariæ conspectu, precibus cælestiumque rerum meditationi demore insistens, notauit sapius, cælestem flammam longe, lateque diffusam, instar ingentis cometæ, quæ B. Virginis cellæ incumberet. Rem ac tempus intentius obseruans comperit, V. Idus Septembris, hoc est ipso natali B. Virginis die, quotannis quarta ferme vigilia, plurimum la-

Bapt. Mant.
Hier. Ang.

Paulus à Sylua.

Flamma cælestis S. Domui incubat.

olqi

F bi de

bi de caelo ignem, & æquabili rectum ædis splendore opere
 rire: nec ita multo post sublimem vnde venerat, recipere
 sese. Stupere Paulus ad tam præclarum spectaculum in-
 genti voluptate perfusus. Atque, vt erat homo antiqua
 simplicitate, existimabat B. Virginem ipsam in suam na-
 talem domum flammæ specie delabi caelo, ad sua incuna-
 bula celebranda. Itaque tantæ rei propius spectandæ au-
 dus cœpit opportunitatem temporis captare. Nihil illi
 longius eo die videri. Demum vertente anno, simul ac
 cœlestis flamma se ostendit; impigre accurrit, cœlestem
 scilicet Reginam superum comitatu septam conspecturus
 oculis, vt credebat, & impense salutaturus. Cæterû appro-
 pinquâti, quo propius spes admouebatur, hoc magis res, ac
 flâma primum extenuari, ad vltimum euanescere, elabi-
 que ex oculis, credulo spectatore spei irrito relicto. Eius
 itaque animus, quasi illum in se totum transfudisset igne,
 ardentiore desiderio, curaque æstuabat, ignarus quid tâ-
 dem cœlestis illa flamma portenderet. Et iam decennium
 abierat, cum quotannis eodem semper die cœlestis ille
 ignis sacro tecto incubans, visentisque spem fallens pium
 accenderat pectus. Ad vltimum cœlesti numine precibus
 exorato, fit compos voti. In quiete per noctem cœlesti in-
 dicio discit, natali Deiparæ Virginis die, domum eius na-
 talem anniuersaria insigniri flamma: propterea quod ei
 cordi esset, eum inibi diem insigni cerimonia agitari co-
 liquæ. Igitur Paulus, qui admirabile illud spectaculum
 obfirmato ad eam diem silentio texerat, siue religione ta-
 ctus, siue, vt creditum est, B. Virginis per quietem suba-
 ctus imperio, Recinetum strenuè tendit: sacrorum Anti-
 stiti primoribusque ciuitatis rem omnem enuntiat. Erat
 Paulus ab opinione sanctitatis eximia, grauis quamuis
 magnæ rei author. Antistes ergo simul autoritate viri,
 simul rei ac temporis congruentia motus, cœlestia fi-
 gna haud vana credidit. Extemplo res in vulgus edita,
 Recinetenses perpulit, vt augustissimam Virginis cellam
 ipso

208. 7011

208. 7011

208. 7011

208. 7011

208. 7011

ob id

ipso

ipso natali eius die præcipuo celebrarent cultu, rituque. Quo factum est, vt finitimi deinceps, ac longinqui etiam populi, siue Recinetensium exemplum, siue miraculi famam secuti, Septembri potissimum mense Lauretum accensis studijs confluant, ad agitandum natalem B. Mariæ diem. Et inslan mauit deinde studia populorum noua Pontifici largitas, qui illud maxime tempus (vt suo loco demonstraturi sumus) Indulgentijs amplissimis cumularunt. Talia porro cælestium ignium spectacula complures non annos modo, sed ætates tenuere. Vigésimus circiter annus est, cum Recinetensium plures non minus probitate, quàm ætate, conspicui Raphaëli Rieræ, vnde ipse accepi, ita narrarunt. Sub natalem Virginis Deiparæ diem, nocturnos ignes de cælo super Lauretanum tectum labi visos sua memoria, inspectante Recinetensi ciuitate vniuersa: nec semel ab ipsismet cum incredibili animi lætitia esse conspectos. Simul addebant, Pridie eius diei sub noctem intendentibus se tenebris, Recinetenses vulgo concurrere solitos ad tam gratum, iucundumque spectaculum; vt ex mœnibus tectisque, vnde modo Lauretana sedes conspicij posset, admirabili illa cælestis flammæ specie oculos, atque animos pascere. Tenet fama anniuersarium hoc spectaculum ad Pauli Tertij Pont. Max. tempora durasse. Nec fermè ex Lauretanis rebus res est alia nobilior, itaque id non tantum historici memoriæ prodidere, sed etiam Nouidius Poeta minimè obscurus in egregio carmine, quod dicauit Paulo Tertio Pont. Max. mandauit versibus, quos huic historiæ intexere pretium operæ duximus. Is igitur B. Virginem laudibus efferens ita canit:

Euenere igitur, tot stant tibi templa, quot astra,

Quotque sibi gentes maximus orbis habet.

Stent licet, illa placent quibus est hæc orta, iuuatque

Dicere in hoc ingens est Dea nata loco.

Scilicet illius, visu mirabile, in auras

Parthum exosa domus vulsa recessit humo.

F 2

Cuma

Natali B.
Virg. die S.
Domus præ
cipue cele-
bratur.

Cælestis flā
mæ prodigiū
recens.

Lauretana
Paxos de-
cur.

Riera in An-
nal. Laur.
Ambr. Nou.
Fast. lib. 9.

Carique locis diuersa foret, ritulosque referret,

Ultima Piceni nomina gentis habet.

Neue sequens aetas mendacia credat, Olympi

Hac in nocte illam lambit ab axe inbar.

*Laureto pago legibus temperato, Recinetenses tem-
plum sacrae Domui circundant. Cap. XVIII.*

*Bapt. Man.
Hier. Ang.
Bapt. Man.*

*Lauretanis
Praeses da-
tur.*

CAelestibus hisce prodigijs acti Recinetenses ad Lau-
retanam Aedem summa ope tuendam, ornandam-
que omnes intendere curas. Iam Lauretanus pagus, mul-
tis undique bo, seu Virginis, seu commercij studio com-
migrantibus, magis ac magis frequentabatur in dies. Ig-
tur commodissimum rati, incolas vnum in locum congre-
gatos legum institutorumque societate adstringere, iura
pariter eis, & Praesidem dant, qui praesit iuri dicundo. Re-
bus intra pagum compositis, foras versa sunt cura. Egen-
tes, ac facinorosi homines, siue praedandi occasione, seu
praeda dulcedine illecti peregrinos in saltibus circumie-
ctisque militari via nemoribus, palantes, ac vagos adori
spoliabant. Eares ad Recinetensium dignitatem, exi-
stimationemque pertinere vili. Itaque Praetori ciuitatis
negotium datum, ut aucto satellitum numero, itinera
quae ad Lauretanam Aedem ferrent, a latrocinijs tuta
praestaret. Consilium ut pius, ita felix fuit. Praetor ab-
strusissimas sylvarum latebras solerrime rimatus, gras-
fatoribus extremo supplicio affectis, breui summa cum lau-
de omnem repurgauit regionem. Et Praetoris laus in ci-
uitatem, a qua constitutus Praetor fuerat, redundauit. Ex
eo Recinetensi ciuitati Iustissima cognomen inditum. No-
ua subinde illorum temporum calamitas, sacrorumque in-
curia pietatem Recinetensium fecit illustrem. Interim du
haec in Piceno aguntur, Clemens V. Pont. Max. tertius a
Bonifacio (Benedictus enim XI. Bonifacij successor pau-
corum